

מסורת הש"ס

(א) [מספחה פ"ה ה"ג]
(ב) [לקמן ע"ה] (ג) [לקמן
דף קנ"ו] (ד) [ג' מוס' שם
ד"ה טול' (ט) [לקמן פ"ב
פ"ד] (ו) [שקלים פ"ח
מ"ג] (ז) [מס' זבחים נ"ח:
ד"ה טול' ו"א] (ח) [ויקרא
כ"ג] (ט) [נראה נ"ח ב'
ו'כן נמשכה דמנחות פ"ב]
(י) [נדרים ט"ז] (י"א) [נרש"ל
מוחק: ה"י מילי בחובות
דעמל"ה] (י"ב) [נראה ט"ז י"ד]
(י"ג) [נדרים ט"ז] (י"ד) [נרש"ל
(י"ה) [לקמן ע"ה] (י"ו) [נרש"ל
נרש"ל] (י"ז) [נרש"ל י"ח:
פ"ד] (י"ח) [נרש"ל מ"ח]

תורה אור השלם

1. לא תשחט על חמץ
דם זבחי ואל ילך לבקר
ובח חג הפסח.
שמות לו כה
2. בבית אדון יצא לא
חוציא מן הבית מן
הבשר והצדק והעצם לא
תשכרו בו: שמות יב יב

מוסף תוספות

א. ולפי הירושלמי יש
לפרש לאו חמץ היא
כלומר אינה חובה
התורה להביאה. מוס'
שא"ן. ב. והיה כרבנן
דפליגי עלי' דבן תימא
אחי מדרקתני לשני ימים.
ג. ש. א. [דלאו חובה היא
מדאורייתא אלא מדרבנן.
שם.

רבינו חננאל

אמאי בחול באה בממוטע
ואינה באה במרובה. פ"י
ממוטע כגון שפמנו על זה
הפסח בני אדם הרבה ואינו
גניע לכול [לאכול] ממנו
אלא מעט. ופרקי' לכן
מביא עמו חגיגה כדתינן
חגיגה הבאה עם הפסח
נאכלת תחילה לפסח בין
שיא נאכל פסח על
השבע. ונאכלת לי ימים.
מתני' דלא כבן תימא
דתינן בן תימא אומר
חגיגה חגיגה ב"ד עם
קופיין. סבין גדול הוא ורובן אינן
לשחיטה אלא לחיתוך נשר ולשזירת
עמנות: צין צוה צין צוה. אפילו
נמלאת נאכלת עשר: שונה ומטעני
דמנוט שאין שזירת העצם בפסח אין
הבעלים צריכין לה כל ארבעה עשר

על השבע. שיהו נהנין בארילתו ומחשד להן: ונאכלת לשני ימים.
חגיגת חמשה עשר דנפקא לן במסכת חגיגה (ט). מוחותם אוחות:
יולא זה משום שמחה. אם עיכבה עד למחר ושחטה יולא זה
משום שמחה משום שלמי שמחה ואע"ג שמופרשת ועומדת היא כבר
ושלמי שמחה חובה הן. והא דקיי"ל
נא אלא מן החולין דמתניא בסיפרי' (י)
וזבחת פסח כו' עד לאן ובקרי' והלא
אין פסח זה אלא מן הכששים ומן
העזים א"כ למה נלמד בקר להקיש
כל הצא מאלן ובקר לפסח מה פסח
דבר שהוא חובה ואינו זה אלא מן
החולין אף כאלן שהוא חובה ואינו זה
אלא מן החולין ה"י מילי בחובות
דעמל"ה אכל שלמי שמחה איתרבי
במס' חגיגה (ח). מדתניא בסיפרי' (י)
ושמחת לרבות כל מיני שמחה יכול אף
בעופות ומנחות תלמוד לומר' בחגך
מי שחגיגה צאה מהן יאלו עופות
מאלן אמרי ישראל יולא יד חובתן
נדרים ונדבות כו' אע"ג דמחויב
ועומד הוא: ואין יולא זה משום.
חגיגת חמשה עשר דלאמר' דבר שיש
בו חובה אינו זה אלא מן החולין
כלומר משלו ולא ממה שהוא מחויב
ועומד וזו כבר נמקדה מאתמול:
מאי טעמא. דלמר אין נאכלין אלא
ליום ולילה: **נאכלת לל.** צריך לנאכלה
לל: **הינה הוה כולו לל.** מתני' היא
נפרק דמלא כולו לל ואפי' החגיגה:
למדי דאכילה. דלאחרת לינה כווי
אכילה היא: **האי שפא.** אינה נאכלת
אלא ליום ולילה: **שמע מינה כולו**
אפיין. כולו מילי דפסח אפיין
בחגיגה דההוא היקשא: **שוחט זה.**
פסחו מיד ואין צריך להטעילה זה
המואלה דמסתמא הטעילה בעליה
אם טמאה הינה הטעילה נשלשה
עשר כדי שיהא הערב שמש ותהא
טהורה נאכלת עשר: **שונה ומטעני**
כלומר אע"פ שפסח שמה הטעני
הבעלים זה שונה ומטעני' מספק שמה
עדיין לא הטעילה שהיה להן שהות
ציוס להטעילה ולהעריב שמה:
קופיין. סבין גדול הוא ורובן אינן
לשחיטה אלא לחיתוך נשר ולשזירת
עמנות: **צין צוה צין צוה.** אפילו
נמלאת נאכלת עשר: **שונה ומטעני**
דמנוט שאין שזירת העצם בפסח אין
הבעלים צריכין לה כל ארבעה עשר

עד למחר ויש לומר לא הטעילה שהיה לו שהות ציוס להטעילה סמוך לצין השמשות לאורך מחר: **מני.** הא דמשמע דאין שזירת עמנות בערב
הפסח: **אי נימא רבנן.** דלא מקשי חגיגה לפסח ואין זה אסור שזירת עמנות: **מאי שנה סבין ומטעני.** לה בעליה מאתמול ומוקמינן
לה השתא בחזקת טהרה למואלה משום דחזיא ליה לבעלים נאכלת עשר לפסח לשחוט הילכך אטעולה מאתמול דעיהו ליה הערב
שמש והא לא חיישינן שמה אצדה לו זה ימים רבים דודאי היום נפלה ממנו דמתוך שזעזע הרגל העם רב אין שונה שם במקום
נפילתה שמה תמלא: **הוי לחגיגה.** לשזירת עמנות ומואלה אטעולה מאתמול ואמאי נאכלת נאכלת עשר שונה ומטעני: **שנה.** ערב הפסח
נאכלת דאין חגיגה צאה עמו הלכך לא צריכה לבעלים נאכלת עשר: **חל ארבעה עשר להיום נאכלת עשר.** חל ארבעה עשר להיום נאכלת עשר: **קופיין** זה מיד
ואין צריך להטעיל דאע"ג דשמה בעלים היה להן סבין לשחוט ולא הינה קופיין זו להן אלא לשזירת עמנות והיום אין שזירת העצם
נאכלת אפילו הכי כיון דצריכה להן ציוס טוב אחר שבת כבר הטעילה מערב דהא נאכלת עשר שונה ומטעני: **נאכלת עשר.** אס מלאה ציוס טוב עמנו: **שוחט זה.**
צילה (ד' י'): חל יום טוב להיות אחר שבת מטענין את הכל מלפני השבת: **וזבחתה עשר.** אס מלאה ציוס טוב עמנו: **שוחט זה.**
שמים מיד דודאי הטעילה בעלים מאתמול: **הרי היא כסבין.** ואפילו נמלאת נאכלת עשר שונה ומטעני: **שוחט זה מיד דודאי**
הוטעלה עם הסבין בשלשה עשר הוואל וקשורה עמו: מכלל דרישא. דקמיין צין צוה צין צוה שונה ומטעני: **לאו נאכלת עסקינן.**
דאם לא כן קשיא רישא אסיפא ואפילו הכי קאמר דאין זו שזירת עמנות אלא אסור לשזור עמנות בחגיגת ארבעה עשר:

אלו דברים פרק ששי פסחים

ע.

לאן חובה היא. כלומר אינו חייב מן המורה להציאה דאי ס"ד
חובה היא מן המורה שזו אין לנו לומר שיש חילוק צין שבת
לחול דהוי קרנן הקצוה לו זמן ותימי במרובה ובטומאה אלא ודאי
לאו חובה היא ואינה צאה אלא כדי שיאכל הפסח על השבע ואומר
ריצ"א דמשמע צירושלמי דהא דפסח
נאכל על השבע היינו מדרבנן גזירה
משום שזירת עמנות שחל לא הינה
צאה על השבע מתוך שהוא רעב
לאכול הבשר שקצו העמנות היה
בא ליד שזירת' וקשה לר"י דהשתא
משמע דלרבנן דצן תימא דמסמון
הוא חגיגת ארבעה עשר דרבנן
ולקמן (דף ע"ה). משמע שהיה מן
המורה דתניא לא ילין מן הבשר וגו'
לימד על חגיגת ארבעה עשר שנאכלת
לשני ימים^א ויש לומר^ב דאשכחן בפ"ק
דחגיגה (דף ט.) תנא דסבירא ליה
שהיה מדרבנן דקאמר רב אשי הא
קמ"ל חגיגת חמשה עשר אין חגיגת
ארבעה עשר לא אלא קסבר חגיגת
י"ד לאו דאורייתא והשתא לן^ג מימא
ולמא דלקמן דאית להו חגיגת
ארבעה עשר דאורייתא דמי שבת
והשתא אחי שפיר הווא דריש תמיד
נשחט (לעיל ט:). נאכלת עשר שחל
להיות נאכלת כו':

והא מדרקתני סיפא ה"י דהיות
בשבת כו'. וא"ת אמאי לא
פריך אי שבת ה"י שרי להטעיל כלים
הא קיימא לן דלא מוין ואלא טובלין
ולא פירכא היא דלכא למימר
שונה ומטעני לאחר י"ט וי"ד וי"ג
(שחל להיות נאכלת) אמאי קאי:
מאי

באה מן הנקבות באה בת שנתה ואינה באה בת שתי שנים ואינה נאכלת
אלא ליום ולילה ואינה נאכלת אלא צלי ואינה נאכלת אלא למנויו מאן שמעת
ליה דאית ליה האי סברא בן תימא שמע מינה כולוהו מילתא בעינן ש"מ
איבעיא להו לבן תימא יש בה משום שזירת עצם או אין בה משום שזירת
העצם אע"ג דכי אקשיה רחמנא לפסח אמר קרא^א וכו' ולא בחגיגה או דילמא
האי בו^ב בכשר ולא בפסול הוא דאתא ת"ש^ג סבין שנמצאת בארבעה עשר
שוחט בה מיד ובשלשה עשר שונה ומטביל קופיין בין בזה ובין בזה שונה
ומטביל מני אילימא רבנן מאי שנה סבין דמטביל דחזיא לפסח קופיין נמי הא
חזי לחגיגה אלא לאו דבן תימא היא ושמע מינה יש בה משום שזירת העצם
לא לעולם רבנן וכגון שבא בשבת והא מדרקתני סיפא^ד חל ארבעה עשר
להיות בשבת שוחט בה מיד ובחמשה עשר שוחט בה מיד ונמצאת קופיין
קשורה לסבין הרי היא כסבין מכלל דרישא לאו בשבת עסקינן ואלא שבא
במרובה

עד למחר ויש לומר לא הטעילה שהיה לו שהות ציוס להטעילה סמוך לצין השמשות לאורך מחר: **מני.** הא דמשמע דאין שזירת עמנות בערב
הפסח: **אי נימא רבנן.** דלא מקשי חגיגה לפסח ואין זה אסור שזירת עמנות: **מאי שנה סבין ומטעני.** לה בעליה מאתמול ומוקמינן
לה השתא בחזקת טהרה למואלה משום דחזיא ליה לבעלים נאכלת עשר לפסח לשחוט הילכך אטעולה מאתמול דעיהו ליה הערב
שמש והא לא חיישינן שמה אצדה לו זה ימים רבים דודאי היום נפלה ממנו דמתוך שזעזע הרגל העם רב אין שונה שם במקום
נפילתה שמה תמלא: **הוי לחגיגה.** לשזירת עמנות ומואלה אטעולה מאתמול ואמאי נאכלת נאכלת עשר שונה ומטעני: **שנה.** ערב הפסח
נאכלת דאין חגיגה צאה עמו הלכך לא צריכה לבעלים נאכלת עשר: **חל ארבעה עשר להיום נאכלת עשר.** חל ארבעה עשר להיום נאכלת עשר: **קופיין** זה מיד
ואין צריך להטעיל דאע"ג דשמה בעלים היה להן סבין לשחוט ולא הינה קופיין זו להן אלא לשזירת עמנות והיום אין שזירת העצם
נאכלת אפילו הכי כיון דצריכה להן ציוס טוב אחר שבת כבר הטעילה מערב דהא נאכלת עשר שונה ומטעני: **נאכלת עשר.** אס מלאה ציוס טוב עמנו: **שוחט זה.**
צילה (ד' י'): חל יום טוב להיות אחר שבת מטענין את הכל מלפני השבת: **וזבחתה עשר.** אס מלאה ציוס טוב עמנו: **שוחט זה.**
שמים מיד דודאי הטעילה בעלים מאתמול: **הרי היא כסבין.** ואפילו נמלאת נאכלת עשר שונה ומטעני: **שוחט זה מיד דודאי**
הוטעלה עם הסבין בשלשה עשר הוואל וקשורה עמו: מכלל דרישא. דקמיין צין צוה צין צוה שונה ומטעני: **לאו נאכלת עסקינן.**
דאם לא כן קשיא רישא אסיפא ואפילו הכי קאמר דאין זו שזירת עמנות אלא אסור לשזור עמנות בחגיגת ארבעה עשר:

במרובה

עין משפט גר מצוה

בה א מיי פ"ח מהל'
ק"פ הלכה ג:
בו ב מיי פ"ג מהל'
מונייה כלל: י'
בו ג מיי פ"ג מהל'
אבות העומה ה'
ה:

בה ד שם הלכה ו:
בה ה שם הלכה ה:
בה ו שם הלכה ו:

רבינו חננאל (המשך)
הרמן בסוף שקלים סבין
שנמצא ב"ד בניסן שוחט
בה מיד ב"ג בניסן ושונה
ומטביל כו'. פ"י. כל
טומאת מת טעונה הוואה
שלישי ושביעי ואם מצא
כלי ואינו יודע אם טמא
הוא או לא שונה ומטביל,
היה מזה ושונה עליו בו
ביום ומטביל וטוהר.
ומצינו בבניין הזה משנה
בלי מחבת ומטמאין
מליטהוין דברי ר' אליעזר
ו' יהושע אומר אין
מיטהוין אלא שלמים.
כיצד היה עליהן נישברו
בו ביום התינן חזר וזהו
עליהן שנייה בו ביום הרי
טהורין דברי ר' אליעזר, ר'
יהושע [אומר] אין הויה
משלישי ושביעי.
הילכך זו הסבין שנמצא
ב"ד בניסן שוחט בה
המורצה מיד שוראי
טהורה היא ולא הוציאה
בעלים אלא לשחוט בה
שכל היום שוחטין. מצא
אותה ב"ג בניסן יתכן
שהייתה מטמאה והיום יום
שביעי שלה, והוציאה
בעליה להוות עליה
ולטהרה היום כדי שיעריב
השמש וטהא טהורה
לשחט בה למחר. ב"ד הרי
היא טהורה. קופיין שהווא
בעין קידום והוא עשוי
לקצב לשבר בו עצמות של
צאן ושל בקר, והמורצה בין
ביום י"ג בין ביום י"ד
שונה ומטביל כמו
שאמרו, ומחר ביום ט"ו
הוא טהור. ודייקי מדרקתני
דמתני' בוקופיין
ביום ארבעה עשר שונה
ומטביל, שאין בארבעה
עשר צורך לקופיין ולא חזי
בעליו מוליכין אותו אלא
לטהור היום להשתמש בו
למחר. ומאן שמעת ליה
דאית ליה האי סברא
שחגיגת ארבעה עשר
כפסח הוא בן תימא, ושי"מ
כי לבן תימא אסור לשבר
בו עצם לפיכך אין צורך
ביום ארבעה עשר לקופיין,
דאי רבנן כיון דאמרי
חגיגת ארבעה עשר אינה
כפסח ומותר לשבר בה
עצמות אמאי לא נימא
דחזי קופיין ביום ארבעה
עשר טהור לגמרי הוא
עצמות
החגיגה הוציאו בעליו.
אלא שי"מ משנה זו אינה
לרבנן אלא לבן תימא
ושי"מ ש' לו לבן תימא
שחגיגת י"ד אסור לשבר
בה עצם. ודיחין לא לעולם
מתני' רבנן היא וכגון שחל
י"ד להיות בשבת שאין שם
חגיגה כלל. ודחי להא

סברא מסיפא דקמיין חל י"ד להיות בשבת שוחט בה מיד מכלל דרישא לאו שבת הוא אלא בחול עסקינן.